

І С Т И Н И

ВОЛЬТЕР

ОРЛЕАНСЬКА

ДІВА

Поема

Харків
«ФОЛІО»

2017

ПІСНЯ ПЕРША

*Ніжні любоці Карла VII та Агнеси Сорель.
Орлеан в англійській облозі. Поява святого Дениса і т. ін.*

Я не вродився славити святих*
І до гучного не годжуся співу,
Та чудотворну Орлеанську діву
Проте змалюю для очей людських.
Вона із рук англійців навісних
Французьку пишну вирвала корону,
І через неї пресвятого трону
Досяг у Реймсі любленець утіх.
Герой в корсеті, воїн у спідниці,
Вона з Роландом рівною була,
Твердіша серцем від твердої криці.
Щоправда, скромній дівчинці-ягниці
Я радий більше в затінку дерев, —
Та Жанна д'Арк була душею лев.
Її діла з мого оповідання
Ласкавих подивують читачів, —
Найбільше ж те, як довго в неї цвів
Вінок незайманого дівування.

Шаплене, що фальшивий, дикий тон²
Із скрипки вмів своєї витягати
І так про славну дівчину співати,

* Примітки — в кінці (автор).

Аж на виду мінився Аполлон,
Старий Шаплене, ти б, здається, радо
Мені позичив свій незграбний дар, —
Та хай бере його Лямотт-Гудар³,
Що зіпсував майстерно Іліаду.

Наш добрий Карл на життєвій весні
У Турі веселився день при дні.
Десь на балу (завзятий танцюриста!),
Для блага краю рідного та міста,
Сорель Агнесу наш король зустрів⁴,
В ній сам Амур себе перевершив.
Вона була, як Флора, ясновида,
Струнка, як німфа, що в гаю зросла,
Самих богів спокусниця — Кіпріда —
Їй невимовну грацію дала.
Сирени голос, чари Арахнеї, —
Усе було в Агнеси, і для неї
Герої, мудреці та королі
Дали б скарби найкращі на землі.
Дивитися на неї, умлівати,
У нездоланній пристрасті палати,
Тремтіти від жагучих поривань
І голос тратити серед зітхань,
Їй тиснуть руку ніжною рукою,
Віддатись радісному неспокою,
Збудить і в ній жадобу та любов, —
Король за день усе це перейшов:
У королів іде кохання скоро.
В тих справах мудра, від людського зору
Хотіла все Агнеса потаїть, —
Але хотіти легше, ніж зробить.

Щоб зайвого уникнуть поговору,
Король обрав довірником Бонно⁵,
Який у нього посідав давно
Те місце, для кишені непогане,
Що при дворі звивається воно
«Друг короля», для чемності і шани,
Хоча йому простолюд і міщани
Імення «звідник» мають лиш одно.
Мосье Бонно на березі Луари
Мав пишний замок, найрозкішнішу з осель.
У замок той приїхала Сорель, —
І Карл, як ніч свої прослала хмари,
Прибув туди любовні пити чари.
Вина і страв Бонно не пожалів...
Ну що ті пишні бенкети богів!
Закохані, в солодкім хвилюванні,
Сп'янівши від нестримного бажання,
Огнем іскристих поглядів палких
Світили путь до радощів нічних.
Розмова вільна, хоч належно скромна,
Їх окриляла, гостра та невтомна,
Король Агнесу оком як не їв,
Про любовці їй ніжно говорив,
І ніжку тис ногою, і горів.

По учті, начеб закуска музична,
Мелодія тосканська хроматична⁶
Озвалася, заграла, мов струмок.
Співання флейт, гобоїв і скрипок
Розповідало казку про героїв,
Що їх Амур всесильний переміг
І що зреклись для чарівних утіх

Людської слави й ратних неспокоїв.
Капела так захована була,
Що слухати Сорель її могла,
Сама від поглядів людських закрита, —
Була-бо соромлива й гордовита.

Вже повний місяць високо зійшов;
Настала північ, з нею йде любов.
У пишнім, позолоченім алькові,
В напівімлі привабливо-чудовій,
Між простирал найкращого ткання
Лягла Агнеса, та не для спання:
Дверей-бо, що проводять до алькова,
Не зачинила, ніби випадково,
Аліса, мудра над служниць усіх.
О юнаки, що прагнете утіх,
Вам, певне, нетерплячка зрозуміла,
Що доброго монарха охопила!
Уже пролито пахощі міцні
Йому на кучері його рясні,
І входить він, і з милою лягає.
О раювання божеське, безкрає!
Серця дзвенять; то сором, то любов
Агнесі гонить до обличчя кров...
Минає сором, а любов не гасне.
Її король цілує любострасний,
Очей він не здолає одірвать
Від тих принад, що перед ним лежать, —
Та й хто ж би міг утриматись, панове?

Під шиєю, де тон алебастрівий,
Ідуть округлі лінії грудей,

Що сам Амур створив їх для людей,
Прикрасивши рожевими сосками.
Чудові перса! Милуватись вами
Повинен зір, рука — пестити вас
І губи — цілувати в ніжний час.
Щоб читачів моїх як слід розважитьь,
Охоче б я все тіло змалював
І лінії, яких ніхто не мав,
Але моральності закони кажуть,
Що пензель мій таких не має прав.
Уся вона — як дивний сон звабливий,
Бажань нестримних таємничий рій,
Палкі цілунки, дотики пестливі,
Немов рум'яна, красять личко їй,
Нової вроди додають вродливій.

Три місяці закохані живуть
І чар кохання безутомно п'ють.
Покинувши свою постелю зранку,
Вони в тонкім вибагливім сніданку
По ночі свіжих набирають сил.
Тоді, здіймаючи в повітрі пил,
Іспанські коні їх несуть на влови,
І пси в гонитві веселять діброви.
Повернуться — вже купіль жде на них,
І ллються, ніби чарівничі струми,
Оливи аравійські та парфуми
На тіло чисте, як одвічний сніг.

Коли ж обіду любий час настане,
Тетерюки сочисті та фазани,
Приправлені майстерно с'як і так,
Лоскочуть ніздрі, тішать очі й смак.